

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 24 kwietnia 2013 r.

DOLiS/DEC- 469/13

dot. [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 t. jedn.), oraz art. 12 pkt 2, art. 18 ust. 1 pkt 2, art. 22 i art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.) po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku Pani I. D., o udostępnienie jej przez administratora portalu [...], tj. N. Sp. z o.o., danych osobowych osoby, która założyła na ww. portalu profil bez jej wiedzy i zgody,

nakazuję [...] Sp. z o.o. udostępnienie Pani I. D. danych osobowych w zakresie imienia, nazwiska, miejscowości, adresu poczty elektronicznej e-mail, oraz adresów IP komputera osoby, z którego dokonano w dniu [...] grudnia 2008 r. pierwszego logowania na profil „I. D.” [...] znajdujący się na stronie internetowej pod adresem [...]

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pani I. D., zwaną dalej Skarżącą, na udostępnienie jej danych osobowych na stronach internetowych o charakterze towarzysko- erotycznym. Mając na uwadze rodzaj podniesionych zarzutów, a także wydzwięk sprawy dotyczącej Skarżącej jako nauczycielki, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, zwany dalej także Generalnym Inspektorem, poinformował Skarżącą, iż w związku z przedstawioną sytuacją, zasadnym byłoby zwrócenie się do właściwych organów ścigania z wnioskiem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Niezależnie od powyższego, Generalny

Inspektor działając na podstawie art. 19 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.), zwaną dalej ustawą, skierował w dniu [...] września 2012 r. do Prokuratury Rejonowej W. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Ponadto, w związku z podjęciem przez Skarżącą informacji, iż na portalu społecznościowym o adresie [...], nieznana osoba założyła profil podszywając się pod jej dane osobowe, w dniu [...] sierpnia 2012 r. wniosła o „pomoc w ustaleniu kto założył profil na [...]. Profil: [...]”. W związku z powyższym niniejsze postępowanie dotyczyło wniosku o udostępnienie Skarżącej przez [...] Sp. z o.o. zwaną dalej Spółką, danych osobowych osoby, która założyła bez wiedzy i zgody Skarżącej profil na należącej do Spółki stronie internetowej znajdującej się pod adresem [...]

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych przeprowadził w niniejszej sprawie postępowanie administracyjne, w toku którego ustalił następujący stan faktyczny.

1. W dniu [...] kwietnia 2010 r. Skarżąca zawiadomiła Spółkę, iż ktoś bez jej wiedzy i zgody założył na stronie internetowej znajdującej się pod adresem [...] (dawniej [...]) profil o identyfikatorze [...], zarejestrowany na nazwisko „I. D.”, umieszczając w nim imię, nazwisko Skarżącej, jej aktualny adres zamieszkania, klasę i szkołę do której uczęszczała oraz nazwisko wychowawcy. W związku z powyższym, Skarżąca zażądała usunięcia tego profilu oraz przekazania informacji o osobie, która dokonała jego założenia.

2. Spółka w dniu [...] kwietnia 2010 r. przesłała na adres poczty elektronicznej wskazany przez osobę zakładającą przedmiotowy profil, żądanie złożenia wyjaśnień, pod rygorem trwałej blokady konta, jednocześnie już [...] kwietnia 2010 r. w związku z wszczętą „procedurą mediacyjną”, przedmiotowy profil został zablokowany na okres jednego miesiąca. Ponieważ Spółka nie otrzymała odpowiedzi na skierowane pytania, w dniu [...] maja 2010 r. zostało usunięte konto zarejestrowane na nazwisko „I. D.”.

3. Jak wynika z wyjaśnień Spółki, aktualnie dane dotyczące profilu [...] przetwarzane są w zakresie następujących kategorii: login, adres e-mail, imię, nazwisko, data urodzenia, miasto, typ konta, oraz adres IP komputera z którego w dniu [...] grudnia 2008 r. dokonano pierwszego logowania do ww. profilu.

4. Spółka nie udostępniła Skarżącej treści ww. danych, gdyż w ocenie Spółki, Skarżąca nie powołała się na żaden konkretny przepis prawa, który pozwalałby na stwierdzenie, że jest uprawniona do pozyskania wnioskowanych informacji ze zbioru danych osobowych.

Po zapoznaniu się z całością zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje.

Przedmiotem postępowania administracyjnego przeprowadzonego w niniejszej sprawie jest odmowa udostępnienia Skarżącej, przez Spółkę danych osobowych dotyczących profilu „I. D.” [...], znajdującego się na stronie internetowej pod adresem [...]

Podnieść należy, że w myśl art. 7 pkt 2 ustawy, ilekroć w ustawie jest mowa o przetwarzaniu danych rozumie się przez to jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, w tym ich udostępnianie. Każda forma przetwarzania danych osobowych powinna znaleźć oparcie w jednej z przesłanek warunkujących legalność tego procesu, enumeratywnie wymienionych w art. 23 ust. 1 ustawy. Niezależnie od zgody osoby, której dane dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 1), przetwarzanie danych jest dopuszczalne wtedy, gdy jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 5). Jak podkreśla się w literaturze przedmiotu, „termin *usprawiedliwione cele* jest zwrotem niedookreślonym i stanowi klauzulę generalną w znaczeniu funkcjonalnym. Daje w szczególności pewnego rodzaju luz decyzyjny, dzięki któremu organ stosujący prawo [w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych], może przy podejmowaniu decyzji kierować się ocenami indywidualnymi konkretnej sytuacji, a także pewnymi zasadami postępowania niesformułowanymi w przepisach prawa” (tak P. Barta, P. Litwiński, „Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz”, Warszawa 2009, str. 228).

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzi do wniosku, że żądanie Skarżącej o udostępnienie ww. danych osobowych jest w pełni uzasadnione i wypełnia dyspozycję art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy. Skarżąca we wniosku skierowanym do Spółki określiła, iż żąda udostępnienia jej danych osoby, która założyła przedmioty profil oraz podała informacje umożliwiające wyszukanie tych danych (konkretny adres internetowy oraz nazwę profilu). Ponadto w niniejszym postępowaniu Skarżąca wiarygodnie uzasadniła potrzebę pozyskania danych koniecznością podjęcia kroków mających na celu ochronę jej dóbr osobistych. Uznać należy, że dochodzenie przez Skarżącą praw przed sądem z tytułu naruszenia jej dóbr osobistych stanowi realizację jej prawnie usprawiedliwionego celu i uprawnienia wynikającego z przepisu prawa, tj. art. 24 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.), do czego niezbędne jest pozyskanie ww. danych. W myśl tego przepisu czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny (§ 1). Jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych (§ 2).

Wskazać należy, że skuteczne wytoczenie przez Skarżącą powództwa z tytułu naruszenia jej dóbr osobistych wymaga wniesienia pozwu stosownie do art. 187 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 ze zm.)

zwanej dalej Kpc, czyli pozew powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego. W myśl art. 126 § 2 Kpc, gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie, powinno ponadto zawierać oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników oraz przedmiotu sporu, pisma zaś dalsze - sygnaturę akt. Oznacza to, że niezbędnym elementem pozwu, w tym o naruszenie dóbr osobistych, jest oznaczenie miejsca zamieszkania osób, przeciwko którym żądanie określone w pozwie jest skierowane (tj. przyszłej strony procesowej w sporze z tytułu naruszenia dóbr osobistych). W literaturze przedmiotu zaznacza się, że każde pierwsze pismo procesowe w sprawie (np. pozew) powinno zawierać bliższe dane dotyczące stron (uczestników) postępowania i wskazywać dokładnie ich adresy tak, aby sąd mógł się zawsze z tymi osobami porozumieć (M. Jędrzejewska, T. Ereciński, J. Gudowski, „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze, Część druga. Postępowanie zabezpieczające”, Warszawa 2007, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, wydanie II, ss. 1897). Wskazać należy, że pozyskanie przedmiotowych danych pozwoli Skarżącej na ustalenie innych danych, tak aby możliwe było skierowanie sprawy do sądu z tytułu naruszenia - według Skarżącej – jej dóbr prawnie chronionych.

Podkreślić należy, szczególnie negatywny wydzźwięk przedmiotowego profilu i jego związek z osobą Skarżącej, jako nauczycielki, której dane osobowe zostały udostępnione bez jej wiedzy i zgody. Zatem nie budzi wątpliwości, że w tej sytuacji przysługuje Skarżącej prawo dochodzenia roszczeń na drodze sądowej. Zauważyć należy, że pozyskanie danych osobowych we wskazanym celu w każdym przypadku zostanie uznane przez osobę, której dane dotyczą, za sprzeczne z jej interesem. Jednak w niniejszej sprawie przyjęcie, że udostępnienie danych osobowych osoby, która założyła kwestionowany profil, w celu zainicjowania przeciwko niej postępowania sądowego, miałyby naruszać prawa i wolności tej osoby, prowadziłyby w istocie do nieuzasadnionej ochrony przed ewentualną odpowiedzialnością za jej działania, zwłaszcza że może ona w trakcie postępowania sądowego w pełni korzystać z praw zagwarantowanych przepisami Kpc. Odmowa Spółki udostępnienia Skarżącej wnioskowanych danych osobowych może prowadzić do ograniczenia konstytucyjnie zagwarantowanego prawa Skarżącej do sądu i skutecznie chronić przed odpowiedzialnością za utworzenie przedmiotowego profilu oraz zawarcia w nim treści obraźliwych oraz jego autora, zwłaszcza przekonanego o anonimowości, jaką gwarantuje jemu sieć Internet. Podkreślenia wymaga, że Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 3 lutego 2010 r. (sygn. akt II SA/Wa 1598/09) uznał, że „prawo do swobodnej, anonimowej wypowiedzi, nie może chronić osób, które naruszają prawa innych osób, od odpowiedzialności za wypowiedziane słowa. W sieci nikt nie jest i nie może być anonimowy. Wprawdzie ustalenie tożsamości danej osoby może być utrudnione, jednak z uwagi na to, że każdy komputer zostawia w internecie ślad – adres IP, za pomocą którego można ustalić komputer, z którego dokonano wpisu, stwarza to możliwość pośredniego ustalenia tożsamości osoby, która dokonała tego wpisu (...)

żądane przez uczestnika postępowania adresy IP stanowią w niniejszej sprawie dane osobowe w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, a nakazanie ich udostępnienia stanowi realizację dyspozycji ust. 2 tego przepisu, tzn. stworzy możliwość zidentyfikowania osoby, bądź osób, których tożsamość można określić pośrednio. (...) sam adres IP komputera nie wystarcza do wskazania osoby, która z niego korzystała, ale w zestawieniu z innymi informacjami pozwala przypuszczać, że jej tożsamość można ustalić. W ocenie Sądu, identyfikacja tej osoby nie musi być związana z nadmiernymi kosztami, czasem lub działaniami”.

Mając na uwadze powyższe oraz treść wyjaśnień Spółki, z których wynika, że dane podawane przez osobę zakładającą profil na portalu pod adresem [...], nie są w żaden sposób weryfikowane, a także to, że powiązane z przedmiotowym profilem dane, przynajmniej w zakresie imienia, nazwiska i miejscowości, wskazują na Skarżącą, nie zaś na osobę, która faktycznie profil założyła, kluczowym dla określenia tożsamości autora profilu, a tym samym dla umożliwienia Skarżącej skutecznego dochodzenia swoich praw przed sądem powszechnym, wydają się być dane dotyczące adresu IP komputera, z którego założono tenże profil, a także adres poczty elektronicznej e-mail. Powyższe informacje, pomimo, iż nie stanowią danych niezbędnych dla spełnienia zadość warunkom formalnym pozwu, to jednak jak wskazano w przytoczonym powyżej orzecznictwie sądowno-administracyjnym, pozwolić mogą na ustalenie tożsamości konkretnej osoby. Mając na uwadze okoliczności przedmiotowej sprawy, jest to niezbędne i ściśle związane z dostępem przez Skarżącą do drogi sądowej. Dodatkowo w tym miejscu warto wskazać na Opinię 4/2007 w sprawie pojęcia danych osobowych, przyjętą w dniu 20 czerwca 2007 r. przez Grupę Roboczą ds. Ochrony Danych, powołaną na mocy art. 29 Dyrektywy 95/46 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. W opinii tej wskazano m.in.: „W niektórych przypadkach dane przekazują przede wszystkim informacje o przedmiotach, a nie o osobach. Przedmioty te należą zazwyczaj do kogoś, podlegają wpływowi działania pewnych osób lub wywierają na nie pewien wpływ, lub też pozostają w pewnego rodzaju sąsiedztwie fizycznym lub geograficznym w stosunku do osób lub należących do nich przedmiotów. Można wtedy uznać, że informacje dotyczą tych osób lub przedmiotów jedynie pośrednio”.

Wskazać należy także na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 maja 2011 r. (sygn. akt I OSK 1079/10). Sąd stwierdził, że „informacją dotyczącą osoby jest zarówno informacja odnosząca się do niej wprost, jak i taka, która odnosi się bezpośrednio do przedmiotów czy urządzeń, ale poprzez możliwość powiązania tych przedmiotów czy urządzeń z określoną osobą pośrednio stanowi informację także o niej samej. Adres IP (Internet Protocol Address) jest unikatowym numerem przyporządkowanym urządzeniom sieci komputerowych. (...) tam gdzie adres IP jest na dłuższy okres czasu lub na stałe przypisany do konkretnego urządzenia, a urządzenie to przypisane jest konkretnemu użytkownikowi, należy uznać, że stanowi on daną osobową, jest to bowiem informacja umożliwiająca identyfikację konkretnej osoby fizycznej”.

Niezależnie od powyższego, zdaniem Generalnego Inspektora nie można zgodzić się z argumentami Spółki przekazanymi Skarżącej w treści odpowiedzi na wniosek o udostępnienie danych osobowych. W przedmiotowym piśmie Spółka powołała się na treść art. 18 ust. 6 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2002 r. Nr 144, poz. 1204 ze zm.), jako podstawę odmowy udostępnienia wnioskowanych danych osobowych. W ocenie Generalnego Inspektora z tej ustawy nie wynika niedopuszczalność udostępniania tych informacji podmiotom innym niż organy państwa. Zdaniem organu ww. art. 18 ust. 6 - stanowiąc, że usługodawca udziela informacji o danych, o których mowa w ust. 1-5, organom państwa na potrzeby prowadzonych przez nie postępowań - jedynie zobowiązuje usługodawcę do udostępniania organom państwa informacji i nie należy go interpretować rozszerzająco jako zakazu udostępniania tych informacji innym podmiotom. Według Generalnego Inspektora, jeśli zamiarem ustawodawcy byłoby ograniczenie możliwości udostępnienia informacji, o których mowa w art. 18 ust. 1-5 ww. ustawy, tylko do organów określonych w art. 18 ust. 6 tej ustawy, wskazałby to wprost w treści przepisu, np. przy użyciu zwrotu „wyłącznie”. W ten sposób wyznaczono zamknięty krąg podmiotów, np. w art. 66g i 66j § 4 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. 2005 r. Nr 229, poz. 1954 ze zm.), art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228) oraz w art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.).

Stwierdzić należy, że okoliczności faktyczne i prawne sprawy wyłączają możliwość powołania się w analizowanym przypadku na przeszkodę udostępnienia danych z art. 23 ust. 1 pkt 5 in fine ustawy, tj. jeżeli miałyby to spowodować naruszenie praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Podkreślenia wymaga, że prawo do prywatności nie ma charakteru absolutnego, a jego ochrona nie może odbywać się kosztem braku poszanowania praw innych osób. Zauważyć należy, że brak jest podstaw do przyjęcia, że Skarżąca użyje żądanych danych osobowych w celach innych niż proces sądowy. Z materiału dowodowego sprawy bezspornie wynika, że Skarżąca pisemnie zwróciła się do Spółki o udostępnienie wnioskowanych danych. Dopiero bezskuteczność tego działania legła u podstaw złożenia do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wniosku o nakazanie Spółce udostępnienia jej ww. informacji.

Reasumując, w myśl art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy w przypadku naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych Generalny Inspektor z urzędu lub na wniosek osoby zainteresowanej, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje przywrócenie stanu zgodnego z prawem, a w szczególności m.in. udostępnienie danych osobowych. W przedmiotowej sprawie organ władny jest na podstawie tego przepisu nakazać Spółce udostępnienie Skarżącej imienia, nazwiska, miejscowości, adresu poczty elektronicznej e-mail oraz adresów IP komputerów, za pomocą których utworzono (dokonano pierwszego logowania) profil „I. D.”.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych i art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego stronie niezadowolonej z niniejszej decyzji przysługuje w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia prawo złożenia do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00 – 193 Warszawa).